

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac,

judecând recursurile ordinare declarate de către inculpat, de către avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului, de către avocatul Gîscă Valeriu în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Central din 27 decembrie 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Șoimu Ion Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 03.09.2015-27.12.2017

2. instanța de apel: 23.01.2018-28.03.2018

3. instanța de recurs: 09.07.2018-13.11.2018

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul central din 27 decembrie 2017, Șoimu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat, în baza:

- art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani;

- art. 266 Cod penal la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, lui Șoimu Ion i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, stabilită lui Șoimu Ion, pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

S-a admis integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ghilescu Vitalie, cu încasarea în beneficiul acestuia din contul lui Șoimu Ion, a sumei de 11.884,22 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 100.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a admis integral acțiunea civilă înaintată de partea civilă Vasian Steliana, cu încasarea în beneficiul acesteia din contul lui Șoimu Ion, a sumei de 6.700 lei cu titlu de prejudiciu material.

2. Potrivit sentinței, prima instanță a constatat că Șoimu Ion, la data de 29 martie 2015, ora 06:30, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, deținând permis de conducere de categoria „A, B”, nr. xxxxx, eliberat la 26.05.2008, conducând autoturismul de model „Dacia Logan” cu n/î XXXXX pe traseul R-12 km 57+50, din direcția or. Drochia spre s. Pelinia, acționând din imprudență, a încălcat prevederile pct. 45 alin. (1) lit. a), b) și alin. (2) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 și, neisprăvindu-se cu conducerea, l-a tamponat pe pietonul Ghielscu Vitalie, care ducea bicicleta pe partea dreaptă a carosabilului în aceeași direcție de deplasare cu cea a autoturismului, în rezultatul căreia i-a cauzat ultimului vătămări corporale grave.

Tot Șoimu Ion, la data de 29 martie 2015, ora 06:30, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, deținând permis de conducere de categoria „A, B”, nr. xxxxx, eliberat la 26.05.2008, conducând autoturismul de model „Dacia Logan” cu n/î XXXXX pe traseul R-12 km 57+50, din direcția or. Drochia spre s. Pelinia, acționând din imprudență, a încălcat prevederile pct. 45 alin. (1) lit. a), b) și alin. (2) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 și, neisprăvindu-se cu conducerea, l-a tamponat pe pietonul Ghielscu Vitalie, care ducea bicicleta pe partea dreaptă a carosabilului în aceeași direcție de deplasare cu cea a autoturismului, în rezultatul căreia i-a cauzat ultimului vătămări corporale grave, după care l-a transportat cu propriul vehicul la punctul medical din s. Pelinia, r-nul Drochia și, având obligația conform art. 12 din Regulamentul circulației rutiere să revină la locul accidentului rutier, a ascuns vehiculul implicat în accident la domiciliul său din s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, astfel a părăsit locul accidentului rutier.

Pe baza stării de fapt expusă mai sus, confirmată de probele administrate, faptele inculpatului Șoimu Ion, au fost calificate *de drept* în baza art. 264 alin. (4) Cod penal – încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită în stare de ebrietate, precum și în baza art. 266 Cod penal – părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art. 264 alin. (3) și (5).

3. Prin încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018, s-a dispus corectarea erorii din dispozitivul sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Central din 27 decembrie 2017, prin excluderea sintagmei „În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate lui Șoimu Ion Xxxxx, în partea privării de libertate a o suspenda condiționat și sentința în privința lui a nu o executa, dacă el în termen de 5 ani, stabilit ca termen de probă, nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat”.

4. Procurorul în Procuratura r-nului Drochia, Robu Victoria și avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului au declarat apeluri împotriva sentinței și recursuri împotriva încheierii Judecătoriei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018.

- Procurorul, prin apel declarat la 10 ianuarie 2018 și apel suplimentar declarat la 18 ianuarie 2018, a solicitat casarea încheierii Judecătorei Drochia, sediul central din 16 ianuarie 2018, privind corectarea erorilor materiale din sentință și casarea sentinței pe motivul blândeții pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Șoimu Ion să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani;

- art. 266 Cod penal la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, lui Șoimu Ion să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani.

Suplimentar, apelantul a solicitat admiterea acțiunilor civile înaintate în cauză.

- Avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului, prin apeluri declarate la 11 ianuarie 2018 și 29 ianuarie 2018 și prin recurs declarat la 26 ianuarie 2018, a solicitat casarea încheierii Judecătorei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018, privind corectarea erorilor materiale din sentință și casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Șoimu Ion să-i fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate, cu încasarea din contul acestuia a sumei de 50.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

4.1. În argumentarea cererilor depuse, procurorul a invocat următoarele:

- la stabilirea pedepsei, prima instanță nu a ținut cont de scopul acesteia și a aplicat în privința inculpatului Șoimu Ion o pedeapsă prea blândă, inaptă să ducă la corectarea infractorului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni;

- din momentul comiterii infracțiunilor și condamnării inculpatului au trecut mai mult de doi ani, perioadă în care acesta nu a reparat nici măcar parțial prejudiciul cauzat părții vătămate Ghilescu Vitalie, iar pe parcursul urmăririi penale și judecării cauzei s-a sustras de la prezentarea în fața instanței, determinând tergiversarea examinării cauzei și reparării prejudiciului cauzat victimei;

- reieșind din comportamentul post-infracțional al inculpatului, reiese că acesta nu se căiește de comiterea faptelor, iar pentru atingerea scopurilor pedepsei penale, este necesară condamnarea inculpatului la închisoare, cu executare reală;

- încheierea Judecătorei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018, privind corectarea erorilor materiale din dispozitivul sentinței, nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 248-249 Cod de procedură penală.

4.2. În argumentarea cererilor depuse, avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului a invocat următoarele:

- pedeapsa stabilită inculpatului este prea aspră, la individualizarea căruia nu s-a luat în considerație că acesta a recunoscut vina integral la toate etapele procesului penal, nu are antecedente penale, este tras la răspundere penală pentru comiterea unei infracțiuni din imprudență, se caracterizează pozitiv la locul de trai, are la întreținere trei copii minori, iar concubina sa este însărcinată, își asumă obligația de a repara prejudiciul material cauzat prin infracțiune;

- nu este de acord cu soluția primei instanțe, privind admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de Ghilescu Vitalie și cu încasarea în beneficiul acestuia, din contul inculpatului Șoimu Ion, a sumei de 100.000 lei cu titlu de prejudiciu material;

- încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018, privind corectarea erorilor materiale din dispozitivul sentinței, este ilegală și nemotivată, or prin ea instanța nu a corectat careva erori materiale, ci a modificat esențial soluția din sentință, prin excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului. Astfel, încheierea nominalizată nu corespunde cerințelor de la art. 248-250 Cod de procedură penală.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de către avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului, în latura acțiunii civile, au fost admise apelurile declarate de procuror și apelul declarat de către avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului, casată sentința și încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018, fiind pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Șoimu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat, în baza:

- art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani;

- art. 266 Cod penal la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, lui Șoimu Ion i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

În rest, dispozițiile sentinței în latura civilă și privind corpurile delictive au fost menținute.

5.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că prima instanță, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei în privința inculpatului Șoimu Ion, urma să țină cont de prevederile art. 75 alin. (1) Cod penal, și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În opinia instanței de apel, o chestiune omisă de către prima instanță la pronunțarea sentinței a constituit-o aprecierea persoanei vinovatului, care interesează sub raportul pericolozității sociale, decurgând în primul rând din fapta și din împrejurările în care aceasta a fost comisă. Sub acest aspect, instanța de apel a reținut că inculpatului Șoimu Ion i se incriminează comiterea unei infracțiuni care face parte din categoria celor grave, cu o rezonanță socială sporită, astfel de infracțiuni fiind frecvent comise pe teritoriului Republicii Moldova. Totodată, instanța de apel a considerat că prima instanță nu a ținut cont de gradul sporit de pericol social al infracțiunilor comise de inculpat, care a săvârșit două infracțiuni din domeniul

transporturilor, una din care s-a soldat cu vătămarea gravă a integrității corporale lui Ghilescu Vitalie, urmare a cărui fapt la 06.07.2017, părții vătămăte i-a fost stabilit grad de dizabilitate accentuat cu păstrarea a 40 % din capacitatea de muncă, că după comiterea infracțiunilor și până la judecarea apelurilor inculpatul nu a reparat daunele cauzate părții vătămăte și părții civile, pe parcursul cercetărilor judecătorești s-a sustras de la prezentarea în instanța de judecată, fiind anunțat în căutare cu aplicarea măsurii preventive sub formă de arestare preventivă, nu se căiește de faptele comise și a părăsit locul accidentului rutier.

În prezența acestor circumstanțe, instanța de apel a considerat că prima instanță, la aprecierea oportunității suspendării condiționate a executării pedepsei stabilite inculpatului Șoimu Ion, urma să efectueze o analiză completă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportarea sa în viața socială, la locul de trai și de muncă, înainte și după săvârșirea infracțiunii, și numai în măsura în care se dovedește că săvârșirea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări și că, pentru îndreptarea inculpatului nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, putea să aplice prevederile art. 90 Cod penal în speță.

În opinia instanței de apel, starea de fapt în cauză și circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului denotă incorectitudinea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în speță, deoarece inculpatul a comis o infracțiune gravă, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală - viața și sănătatea persoanei, săvârșită în stare de ebrietate, circumstanță care nu putea fi neglijată de instanța de fond la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

Instanța de apel a apreciat critic solicitarea apărătorului inculpatului în latura civilă, considerând că prima instanță, ținând cont de probele anexate la materialele cauzei, just a admis integral acțiunea civilă înaintată de Ghilescu Vitalie.

Referindu-se la încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018, privind corectarea erorii din dispozitivul sentinței din 27 decembrie 2017, adoptată de aceeași instanță, instanța de apel a constatat că aceasta a fost emisă contrar dispozițiilor normelor procesual-penale, or prin actul judecătoresc emis a fost esențial modificată soluția din dispozitivul sentinței. În acest sens, s-a constatat că prima instanță nu a corectat erorile mecanice admise în procesul redactării sentinței, dar a modificat modalitatea executării pedepsei stabilite în privința inculpatului, intervenție care nu se încadrează în prevederile art. 248 - 250 din Cod de procedură penală. Reieșind din acest considerent, instanța de apel a considerat că prima instanță nu era în drept de a adopta o astfel de încheiere, aceasta fiind ilegală și pasibilă de casare, or prima instanță, procedând în felul nominalizat, și-a asumat atribuțiile unei instanțe ierarhic superioare.

6. Hotărârile judecătorești adoptate la caz au fost atacate cu recursuri ordinare de către avocații Covdii Alexandru și Gîscă Valeriu în numele inculpatului, și de către inculpat.

Avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului, prin recurs ordinar declarat la 01 iunie 2018, solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel,

cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Șoimu Ion să-i fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate, cu încasarea din contul acestuia a sumei de 50.000 lei cu titlu de prejudiciu moral;

Avocatul Gîscă Valeriu în numele inculpatului Șoimu Ion, prin recurs ordinar declarat la 02 iulie 2018, solicită casarea parțială a sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Șoimu Ion să-i fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate și să fie dispusă reducerea sumei de bani cu titlu de prejudiciu moral, încasată de la inculpat;

Inculpatul prin recurs ordinar declarat la 31 mai 2018, solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri echitabile în privința sa.

6.1 În argumentarea cererii depuse, avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului Șoimu Ion invocă următoarele:

- statuând asupra individualizării pedepsei, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 2, 7, 75-78 Cod penal și de explicațiile enunțate în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 16 din 31.05.2004 „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei”. Astfel, în opinia recurentului, la emiterea deciziei instanței de apel s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;

- pedeapsa stabilită inculpatului este prea aspră, la individualizarea căruia nu s-a luat în considerație că Șoimu Ion a recunoscut vina integral la toate etapele procesului penal, nu are antecedente penale, este tras la răspundere penală pentru comiterea unei infracțiuni din imprudență, se caracterizează pozitiv la locul de trai, are la întreținere trei copii minori, iar concubina sa este însărcinată, își asumă obligația de a repara prejudiciul material cauzat prin infracțiune;

- nu este de acord cu soluția primei instanțe, menținută de către instanța de apel, privind admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de Ghilescu Vitalie și cu încasarea în beneficiul acestuia, din contul inculpatului Șoimu Ion, a sumei de 100.000 lei cu titlu de prejudiciu material;

6.2 În argumentarea cererii depuse, avocatul Gîscă Valeriu în numele inculpatului Șoimu Ion invocă următoarele:

- atât sentința primei instanțe, cât și încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 16 ianuarie 2018, sunt ilegale, or din momentul aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului Șoimu Ion, instanța urma să-l elibereze imediat din arest;

- instanța de apel nu a luat în considerație argumentele apărării, lăsând fără apreciere faptul că starea de ebrietate a inculpatului a fost relatată de martorul Bărbuță A., iar testarea alcoolscoptică a inculpatului a avut loc peste câteva ore după comiterea accidentului;

- instanța de apel a dispus ca pedeapsa stabilită inculpatului să fie executată în mod real, fără a cerceta careva probe suplimentare celor ce au stat la baza emiterii sentinței. În acest sens, instanța de apel nu era în drept să agraveze situația inculpatului Șoimu Ion, fără cercetarea de probe noi;

- sentința primei instanță, în latura penală, este legală și întemeiată.

6.3 În argumentarea cererii depuse, inculpatul Șoimu Ion invocă, că prima instanță, în pofida faptului că a aplicat prevederile art. 90 Cod penal în privința lui, a dispus arestarea pe un termen de 30 de zile. Ulterior, la 16.01.2018, a fost dispusă executarea reală a pedepsei stabilite prin sentință. Instanța de apel s-a pronunțat asupra acestei chestiuni, constatând că prima instanță a comis o eroare, însă modul real de executare a pedepsei l-a menținut, din motive necunoscute.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, solicitând de a decide inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate, deoarece instanța de apel corect și-a motivat soluția în privința pedepsei, cât și a soluționării chestiunii privitor la acțiunea civilă.

8. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că, recursul declarat de către avocatul Gîscă Valeriu în numele inculpatului urmează a fi respins, iar recursul declarat de către inculpat și avocatul său Covdii Alexandru urmează a fi admis din alte motive, din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

8.1 Referitor la recursul declarat de către avocatul Gîscă Valeriu în numele inculpatului

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din sumarul recursului, autorul nu indică expres temeiul pentru recurs din cele prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, pe care își întemeiază criticile, însă din conținut Colegiul penal reține că acesta își expune dezacordul în partea pedepsei stabilite inculpatului, în prezenta speță, semnalând astfel cazul de casare stipulat la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Însă, întâi de toate Colegiul penal lărgit relevă că, unul din scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, prin urmare acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

Învederând dispoziția art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor dosarului se constată că, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data 28 martie 2018, în prezența procurorului, inculpatului și apărătorului său Covdii Alexandru, precum și avocatul părții vătămate Uncu Natalia, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de

judecată în instanța de apel și dispozitivul deciziei adoptate (f.d. 105-106, 108-110 v. 2), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării deciziei integrale și anume pentru data de 02 mai 2018 ora 12.00.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d. 111 v. 2) se constată că, la data de 02 mai 2018, în prezența procurorului, inculpatului și avocatului părții vătămate a fost pronunțată integral hotărârea adoptată de către instanța de apel, fiindu-le înmănată participanților prezenți copii a deciziei motivate, fapt confirmat prin recipisa anexată la dosar (f.d. 120 v. 2), iar avocatului Covdii Alexandru, care reprezenta interesele inculpatului, precum și părții vătămate le-au fost expediate copii a deciziei motivate pentru informare (f.d. 121 v. 2).

În continuare, Colegiul menționează că, unul din apărătorii inculpatului și anume avocatul Gîscă Valeriu a declarat recurs ordinar împotriva hotărârilor judecătorești adoptate la caz, la data de 02 iulie 2018, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe amprenta ștampilei de intrare a Secției grefă Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție (f.d. 144 v. 2).

Așadar, în cauza deferită judecării Colegiul penal specifică, că termenul de 30 de zile se calculează începând cu data de 03 mai 2018, adică a doua zi după pronunțarea deciziei, ținând cont de dispozițiile legale prevăzute în art. 422, raportate la cele stipulate la art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și se epuizează la sfârșitul zilei de 04 iunie 2018. Însă, în prezenta speță avocatul Gîscă Valeriu a depus recurs ordinar în numele inculpatului, abia la data de 02 iulie 2018, adică după expirarea termenului de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

Norma prevăzută la alin. (2) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual penal și nulitatea actului efectuat peste termen.

Din sensul dispoziției legale menționate supra, se impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv.

Totodată, Colegiul remarcă acel fapt că, legea procesual-penală nu stabilește alte condiții de calculare a termenului pentru recurs, inclusiv pentru recursurile ordinare suplimentare declarate de către apărătorii inculpaților care intervin ulterior în proces, decât cel prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală, și anume de la data pronunțării deciziei.

În baza celor menționate, Colegiul penal lărgit, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art. 422 Cod de procedură penală la faza judecării recursului ordinar, a ajuns la concluzia privind respingerea ca inadmisibil a recursului declarat de către avocatul Gîscă Valeriu în numele inculpatului Șoimu Ion, deoarece este depus peste termen.

8.2 Referitor la recursurile declarate de către inculpat și avocatul său Coudii Alexandru

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Deci, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri viciate, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din recursurile declarate, Colegiul penal lărgit atestă, că autorii acestora nu indică expres careva temeiuri de drept pentru declararea recursului, din cele prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, însă din conținutul cererilor de recurs rezultă că atât inculpatul, cât și apărătorul său își expun dezacordul cu modalitatea de executare a pedepsei stabilite, cât și cu cuantumul prejudiciului moral stabilit de către instanțele de fond.

Totodată, Colegiul lărgit menționează, că în conformitate cu alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Așadar, învederând dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La fel, din conținutul normei enunțate, Colegiul penal remarcă, că apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

Respectiv, la *chestiunile de drept* ce urmează a fi verificate de către instanța de apel, se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal, contravențional ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Tot la acest capitol, Colegiul menționează că hotărârile pronunțate de către instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

Față de cele ce preced Colegiul menționează, că analizând minuțios hotărârea atacată a instanței de apel, la capitolul aplicării corecte a normelor de drept procesual penal și oferirii răspunsurilor la motivele invocate, Colegiul penal consideră că în prezenta speță decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar.

Reieșind din dispoziția art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Instanța de recurs atestă faptul, în prezenta speță, prima instanță prin sentința adoptată a admis integral acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Ghilescu Vitalie și a încasat, inclusiv, prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în sumă de 100.000 lei din contul inculpatului. Nefiind de acord cu cuantumul prejudiciului moral încasat de la inculpat în beneficiul părții vătămate, apărătorul Covdii Alexandru a atacat inițial cu apel sentința în această parte, expunându-și argumentele dezacordului în apelul declarat suplimentar la data de 06.02.2018 (f.d. 93 v. 2). Însă, verificând hotărârea atacată a instanței de apel, aceasta la capitolul menționat mai sus s-a limitat doar a expune: *„Referitor la argumentele avocatului cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 50.000 lei, Colegiul le apreciază critic din motivul că prima instanță, ținând cont de probele anexate la materialele cauzei, corect a admis acțiunea civilă în cuantumul respectiv.”*. Deși, jurisprudența Curții Europene permite instanțelor de apel/recurs de a prelua concluziile primelor instanțe, însă doar în cazul în care acestea au expus raționamente întemeiate și au motivat suficient de clar, și just hotărârile adoptate, astfel încât instanțele superioare să își asume concluziile preluate. La cauza deferită judecării, Colegiul penal atestă că, instanța de apel a preluat printr-o propoziție concluziile la care a ajuns prima instanță, în partea ce se referă la cuantumul prejudiciului moral. În continuare, instanța de recurs verificând raționamentele primei instanțe expuse în sentință, în partea ce se referă la cuantumul prejudiciului moral solicitat prin acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, se constată că și această instanță s-a limitat doar la o singură frază indicând că: *„În ce privește acțiunea civilă a părții vătămate Ghilescu Vitalie .. privind încasarea prejudiciului material se admite integral urmând a încasa de la Șoimu Ion... în beneficiul lui Ghilescu Vitalie.. prejudiciul material în sumă de 11.884, 22 lei și prejudiciul moral în sumă de 100000 lei.”*.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, atât prima instanță, cât și cea de apel, nu a motivat suficient concluziile sale în partea ce se referă la stabilirea cuantumulului prejudiciului moral, astfel încât partea apărării să primească răspunsuri clare și întemeiate la acest capitol, iar instanța de recurs să verifice corectitudinea admiterii pretențiilor civile în cuantumul solicitat. În asemenea situație, în opinia Colegiului este incident temeiul de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*. La acest capitol, instanța de recurs menționează că, acest temei de casare poate fi aplicat în cazul când nu s-a motivat întemeiat hotărârea judecătorească. Este necesar

ca hotărârea pronunțată să fie motivată atât în fapt, cât și în drept. Obligația motivării hotărârilor judecătorești este cuprinsă în dispozițiile art. 385-388, 394, 415-417 Cod de procedură penală. Motivarea deciziei permite instanțelor superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită de avut în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă, sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare, incident în prezenta speță.

În altă ordine de idei, Colegiul penal lărgit în urma verificării corectitudinii adoptării hotărârii instanței de apel, notează că în dispozitivul deciziei instanța ierarhic inferioară a decis de a respinge ca nefondat apelul declarat de către avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului împotriva sentinței, în latura acțiunii civile, iar în continuare menționează: „*apelul procurorului..... și apelul avocatului Covdii Alexandru declarat împotriva aceleiași încheieri se admit...*”. Prin urmare, instanța de recurs menționează că, de fapt, avocatul Covdii Alexandru în numele inculpatului, a contestat încheierea din 16.01.2018 privind corectarea greșelii din dispozitivul sentinței, cu recurs separat (f.d. 91-92 v. 2) și nu cu apel, precum indică instanța de apel în dispozitivul deciziei.

De asemenea, Colegiul penal reține că, instanța de apel în dispozitivul adoptat a indicat: „*.....sentința din 27.12.2017 și încheierea din 16.01.2018 se casează cu pronunțarea unie noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează...*”, deci în cazul dat se atestă că aceste acte judecătorești au fost casate integral, cu sens general, deoarece nu a fost specificat o anumită parte sau latură de casare, adică penală sau civilă. Însă, în continuare în același dispozitiv este indicat: „*Dispozițiile sentinței în latura civilă și referitor la corpurile delictive se mențin fără modificări.*” Așadar, Colegiul atestă neconcordanțe, deoarece pe de o parte în dispozitiv instanța de apel indică, că sentința se casează, iar pe de altă parte dispozițiile sentinței în latura civilă se mențin fără modificări. Respectiv, instanța de recurs ajunge la concluzia că dispozitivul adoptat de către instanța de apel este viciat, iar erorile admise constituie temei de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece dispozitivul adoptat de către instanța de apel este expus neclar.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei Curtea de Apel Bălți urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel și recurs; să verifice dacă sentința și respectiv încheierea adoptată la data de 16.01.2018 au fost atacate în termeni legali; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu,

precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Gâscă Valeriu în numele inculpatului.

Se admit recursurile ordinare declarate de către inculpat și de către avocatul său Covdii Alexandru din alte motive, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Șoimu Ion Xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă în partea respingerii recursului și nu se supune căilor de atac în partea rejudecării cauzei, pronunțată integral la 13 decembrie 2018.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena